

Una pilota botida amb la política

És habitual de sentir gent que s'en-
testa a dir que esport i política no
es poden barrejar. És generalment
la mateixa que, voluntàriament o
no, més els barregen. L'esport és una
forma d'expressió política més de la
societat. O per ventura els suposats
"valors ètics i morals" de l'esport no
són, per ells mateixos, valors polítics?
Més enllà d'aquests valors que teòricament
l'acompanyen, l'organització
institucional de l'esport respon a parà-
metres polítics de primer ordre. Fins al
punt que la institució internacional per
excel·lència, el COI (Comitè Olímpic
Internacional), només té esperit olímpic
per a validar seleccions d'estats
reconeguts per l'ONU. Hi ha res més
polític que aquest principi olímpic? De
manera que, indiscutiblement, l'esport
és també política.

Amb el Barça, probablement, a més
a més, ens trobem davant d'un dels
exemples especialment clars d'aquesta
relació estreta entre l'esport i la cosa
pública. Així doncs, en observar la his-
tòria d'aquest club de futbol, i veient-ne
la imbricació amb vicissituds polítiques
del seu entorn, s'entén que hagi acabat
essent l'entitat amb més suport socials
i de més projecció internacional dels
Països Catalans.

Així doncs, malgrat alguns intents no
reeixits que han pretès d'evitar-ho, el
Futbol Club Barcelona, pràcticament
des dels inicis, ha estat una eina de re-
ivindicació política catalanista. De fet,
la política ha anat configurant la natu-
ralesa d'un club que ha acabat assumint
per divisa que "és més que un club".

D'un club de Catalunya a 'el club de Catalunya. Aviat, després
de la fundació, el 1899, impulsada per
Joan Gamper, el F. C. Barcelona s'im-
plica amb l'esdevenidor polític del país.
Especialment durant els anys 10 del
segle XX, en una època en què l'esport
és considerat per les institucions incipi-
ents del país, com ara la Mancomunitat
de Catalunya, complement educatiu.
Però més enllà d'aquesta visió, el club
blau-grana ja fa els primers passos de

Molts han intentat que el Barça deixés de ser
"més que un club". Però ningú no se n'ha sortit.
El F. C. Barcelona és l'entitat amb més suport
social i projecció internacional dels Països
Catalans. I aquest fet no s'entendria sense
l'estreta implicació que aquesta entitat ha tingut
històricament amb el compromís en la política
catalana.

compromís polític. Per exemple, el
1914 ja donà suport al Comitè Olímpic
Català. Aquesta vinculació amb
l'olimpisme també es manifesta amb
el suport de la candidatura olímpica de
Barcelona, quan el 1920 una delegació
catalana, integrada entre més per Joan
Gamper, anà a Anvers, durant els Jocs
Olímpics, per reunir-se amb Pierre de
Coubertin.

Però una de les primeres implicacions
més compromeses fou una mica abans,
els anys 1918 i 1919, quan, sota la
presidència del mateix fundador, Joan
Gamper, el Barça s'adherí a la cam-
panya de reivindicació de l'autonomia de
Catalunya. Una iniciativa, per exemple,
que no seguí un dels rivals eters de la
ciutat, el R.C.D. Espanyol. Amb aquella
adhesió, es palesava la vinculació del
Barça amb el catalanisme, fins a l'ex-
trem que el diari *La Veu de Catalunya*,
el 25 de novembre de 1918, publicava
un article en el qual es llegia: "El F.C.
Barcelona, que sempre barrina quina
en farà, per tal de suscitar enraonies,
s'enginyà la manera d'encimbellar-se
encara més, sense necessitat de recla-
mar l'*auxili* dels àrbitres professionals
i, per consegüent, de la guàrdia civil.
No féu sinó adherir-se oficialment, i per
escrit, a la petició d'autonomia feta pels
ajuntaments de Catalunya i el miracle
fou cosa d'un instant: d'un club de
Catalunya ha passat, el F.C. Barcelona,
a ésser *el club de Catalunya.*" Amb
aquest compromís polític, el Barça co-

mençava a convertir-se en "més que
un club".

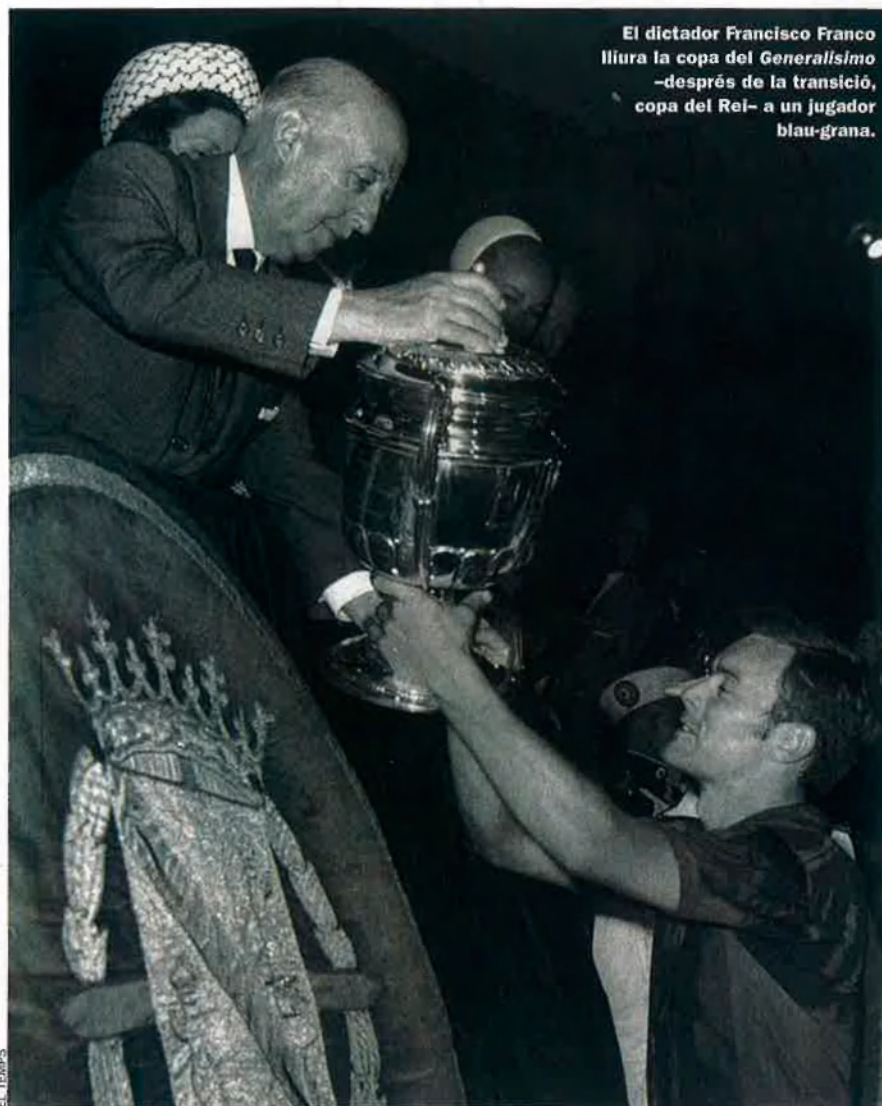
I és precisament aquest compromís
obert amb la defensa de les llibertats de
Catalunya que, en arribar la dictadura
de Primo de Rivera, l'entitat esportiva
passa a estar permanentment sota sospi-
ta. I és que el compromís catalanista del
club no era qüestió només de la junta
del club, sinó que formava part dels
valors dels socis de l'entitat. Només
cal recordar l'episodi del tancament de
l'antic Camp de les Corts, el 1925. El
14 de juny d'aquell any, l'antic estadi
dels blau-grana acull un homenatge a
l'Orfeó Català. Hi intervenia una banda
musical anglesa que, entre les peces del
programa, va tenir la pega d'interpretar
l'himne espanyol. Una bona part dels
14.000 assistents a l'acte van xiular
aquella marxa. L'escàndol polític fou
total. El resultat fou que l'estadi fou
clausurat per les autoritats militars,
el club fou tancat i segellat, acusat de
separatista. El president, Joan Gamper,
també fou expedientat. A l'escrit del
"jefe superior de policia" adreçat al go-
vernador civil de Barcelona se sol·licita
l'expulsió "del territorio nacional" de
Joan Gamper, considerat responsable
que l'entitat hagués donat "pruebas
constantes de su desafecto a España".
De resultes d'aquell episodi, Gamper
dimití el 10 de juliol, i se n'anà cap al
seu país de naixement, Suïssa.

Durant la dictadura de Primo de Rive-
ra el club viu, doncs, un dels moments

més complicats. Però a poc a poc, es va refent dels esdeveniments, des del 1925 fins al bienni de l'anomenada *dictablanda*, els anys 1930-31. El club comença a viure amb certa normalitat. Una normalitat que arriba plenament durant el període de la Segona República, en què l'entitat participa de la implicació de la societat civil en la regeneració democràtica. Com en temps de la Mancomunitat, ara el club també dóna suport a la reivindicació de l'Estatut de Núria.

La llosa franquista, consolida el "més que un club". Aquesta època de tranquil·litat s'acaba, naturalment, amb l'inici de la guerra, el 1936. El Barça s'implica en el suport a la causa de la República. Fins a tal punt que el president del club, Josep Sunyol i Garriga, també diputat per ERC a Madrid, fou afusellat per les tropes franquistes el 6 d'agost de 1936, a la serra de Guadarrama.

Com a integrant del bàndol dels perdedors de la guerra, el Barça es va convertir en un dels elements a reprimir, perquè era una de les entitats més representatives del catalanisme social. El futbol ja era un esport que mobilitzava multituds i l'estat franquista veia clar que havia de desactivar tot allò que representava el Barça. El 26 de gener de 1939, el mateix dia que Barcelona era ocupada per l'exèrcit, militars franquistes van fer seves les instal·lacions del club. Les represàlies contra directius i jugadors no van trigar, fins a l'extrem de deixar l'entitat pràcticament a les portes de la desaparició. El règim, a més, considerava que el club havia de ser depurat i preparà, per a la reobertura del camp —el 29 de juliol del 1939—, un acte d'humiliació pública, a tall d'exorcisme dels valors *separatistes* de l'entitat. Es va organitzar un partit entre una selecció espanyola vestida amb els colors blau-grana i els juvenils de l'Atletic de Bilbao. El partit anà precedit de discursos militars, com el del general Alvarez Arenas, cap dels Serveis d'Ocupació —no pas laboral precisament— de Barcelona, que reivindicava que, sentint-se espanyol, és quan se sentia veritablement català, i es felicitava perquè el Barcelona ha "*sabido arrojar para siempre la semilla de los*

El dictador Francisco Franco lliura la copa del *Generalísimo* —després de la transició, copa del Rei— a un jugador blau-grana.

antiespanyols". També intervingué en l'exorcisme el capità de la Guàrdia Civil, Manuel Bravo, soci del R.C.D. Espanyol abans de la guerra, ara imposat com a membre de la junta blau-grana, que s'havia especialitzat en la repressió contra els elements "*rojo-separatistas*", amb l'anomenat *Rendín Antimarxista*. Himnes, marxes militars i una arenga de l'escriptor feixista Ernesto Giménez Caballero van completar la cerimònia.

De la recuperació a l'anestèsia.

Com tot el país, els primers anys de la dictadura van significar l'aniquilació de qualsevol activitat social que no passés pel control estricte de les urpes franquistes. A poc a poc, el catalanisme es va anar reorganitzant i va anar aconseguint espais de reivindicació, inicialment testimonials, però que esdevenien

grans gestes en un context de repressió com el de la dictadura franquista. Tanmateix, el tomb arriba amb la presidència d'Agustí Montal, el 1969, moment en què s'aconsegueix d'introduir el català al butlletí del club, o bé a la megafonia de l'estadi, una gesta a l'època, perquè significava recuperar l'ús públic de la llengua.

El Barça havia recuperat durant aquell període el sentiment de compromís amb la catalanitat. Un sentiment que amb més o menys intensitat s'ha anat mantenint, malgrat els intents inicials de les juntes presidides per Josep Lluís Núñez d'anestesiari-lo, quan es va pretendre sense èxit de desactivar el "més que un club" amb el pretext de l'arribada de les institucions democràtiques.

Enric Rimbau